

ДИСКУСІЙНІ АСПЕКТИ ОСПОРЮВАННЯ ТОРГІВ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО

Дем'янчук Юрій Вікторович,

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри приватного та публічного права
Київського національного університету технологій та дизайну

Антонюк Тарас Сергійович,

здобувач 3 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право
Київського національного університету технологій та дизайну

Осіпова Людмила Миколаївна,

здобувачка 3 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право
Київського національного університету технологій та дизайну

Попрієнко Руслан Олексійович,

здобувач 3 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право
Київського національного університету технологій та дизайну

Притульська Вікторія Владиславівна,

здобувачка 3 курсу
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право
Київського національного університету технологій та дизайну

Вступ. Актуальність обраної теми полягає в тому, що однією з основних стадій процедури банкрутства є стадія конкурсного провадження, саме в рамках зазначеної стадії здійснюється продаж майна боржника. Необхідність реалізації майна у процедурі банкрутства шляхом проведення торгів зумовлена метою процедури конкурсного виробництва – максимального та пропорційного задоволення вимог кредиторів, що досягається шляхом залучення до торгів найбільшої кількості учасників та продажу майна по найбільш високій ціні, з одного боку, та мінімізацією витрат на організацію та проведення торгів, з іншого. Кошти, отримані від продажу майна боржника, що включаються до конкурсної маси.

Виклад основного матеріалу. На практиці складності виникають у процесі оскарження банкрутних торгів. Оскарження банкрутних торгів є однією з найбільш поширених категорій спорів, що розглядаються та вирішуються в судовому порядку. Це пов'язано, перш за все, з тим, що у рамках конкурсного виробництва майно боржника реалізується за зниженими цінами, що призводить до різних зловживань та порушень. Разом із тим, від дотримання правил під час проведення банкрутних торгів залежить досягнення мети самої процедури конкурсного виробництва.

Організація та проведення торгів здійснюється відповідно до вимог чинного Кодексу України з процедур банкрутства [1]. Ряд значних роз'яснень щодо реалізації майна боржника на прилюдних торгах також сформульовані на рівні Вищого Спеціалізованого Суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 28.01.2013 № 24-152 / 0 / 4-13 „Про практику розгляду судами скарг на рішення, дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби під час виконання судового рішення у цивільній справі”.

Також ВСУ роз'яснив, що оскарження результатів проведення прилюдних торгів і продажу предмета іпотеки, передбачене статтею 48 Закону України „Про іпотеку”, є пред'явленням вимоги про визнання недійсним договору купівлі-продажу, укладеного на прилюдних торгах. За таких умов оскарження результатів торгів відповідно до статті 48 Закону України „Про іпотеку” означає можливість оскаржити договір, укладений на прилюдних торгах, як з підстав невідповідності його вимогам ЦК України, зокрема статтей 203, 215 ЦК України, так і з підстав, передбачених статтями 45–47 Закону України „Про іпотеку” [4, 5].

Незважаючи на наявність повної та детальної законодавчої регламентації, проте, на практиці під час проведення банкрутних торгів часто допускаються порушення. Законодавець закріплює право на оскарження результатів торгів у межах справ про банкрутство (ст. 48 Закону України „Про іпотеку”).

За наслідками аналізу роз'яснень від ВСУ можна дійти висновку про те, що на законодавчому рівні відсутній вичерпний перелік підстав для визнання торгів недійсними. Закон про банкрутство також не містить у собі повний перелік підстав для визнання банкрутних торгів недійсними. У зв'язку з даним, практичний інтерес представляє аналіз матеріалів господарської судової практики. На рівні правозастосовної практики розкриваються як законодавчо передбачені випадки визнання торгів недійсними, а також інші порушення правил проведення банкрутних торгів, які виявляються господарськими судами.

За рішенням ВСУ для визнання судом електронних торгів недійсним необхідним є: наявність підстав для визнання прилюдних торгів недійсними (порушення правил проведення електронних торгів); встановлення, чи порушується (не визнається або оспорується) суб'єктивне цивільне право або інтерес особи, яка звернулася до суду [6].

Викладені вище види порушень на практиці є найбільш поширеними. Однак, цей перелік порушень не є вичерпним. Беручи до уваги різноманітність різних

видів порушень правил проведення банкрутних торгів, а також з метою дозволу спірних ситуацій, що виникають на практиці, вважаємо за необхідне систематизувати та узагальнити спірні питання судової практики щодо досліджуваної категорії справ [2]. У рамках цього огляду з урахуванням різних видів порушень, що допускаються при проведенні банкрутних торгів, доцільно надати роз'яснення щодо спірних ситуацій, що виникають під час розгляду господарськими судами відповідних категорій справ.

У разі виявлення порушень у порядку проведення торгів зацікавлені особи мають право забезпечити захист своїх законних прав такими способами: оскарження проведених торгів; визнання банкрутних торгів недійсними, в тому числі, визнання недійсними угод, укладених за результатами їх проведення; стягнення збитків з організатора торгів; усунення арбітражного керуючого; стягнення збитків з оператора електронного майданчика.

Визнання банкрутних торгів недійсними тягне за собою наступ наступних правових наслідків: майнові наслідки, що настали в результаті визнання вчиненого правочину недійсним; притягнення до відповідальності осіб, які відповідають за проведення торгів [3].

Висновок. Таким чином, за результатами аналізу норм чинного законодавства в частині регулювання заперечення торгів у справах про банкрутстві, а також матеріалів правозастосовчої практики можна прийти до висновку про те, що оскарження банкрутних торгів є однією з найбільш поширених категорій спорів, що розглядаються та вирішуються в судовому порядку. Це пов'язано, перш за все, з тим, що у рамках конкурсного виробництва майно боржника реалізується за зниженими цінами, що призводить до різних зловживань та порушень. Разом із тим, від дотримання правил під час проведення банкрутних торгів залежить досягнення мети самої процедури конкурсного виробництва. На основі викладеного, необхідно вдосконалювати норми чинного законодавства України.

Список літератури:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. Дата оновлення: 19.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 05.11.2022).
2. Дем'янчук Ю. В., Суббот А. І., Годяк А. І. Науково-практичний коментар до Глави 12 Кодексу України про адміністративні правопорушення (Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницькій діяльності). Київ: Юрінком Інтер, 2020. 792 с.
3. Demianchuk Yu., Savchenko L., Subbot A. Influence of corruption on the economic development of Ukraine in terms of reformation: a retrospective analysis. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga: Publishing House „Baltija Publishing”, 2018. Vol. 4, № 3 June. P. 276–282.
4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. Дата оновлення: 10.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 05.11.2022).

5. Про іпотеку: Закон України від 05.06.2003 № 898-IV. Дата оновлення: 10.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text> (дата звернення: 05.11.2022).

6. Постанова Верховного Суду України: Рішення Суду від 23.12.2020 № 639 / 7253 / 18. Дата оновлення: 30.12.2020. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/93879743?fbclid=IwAR0tMJKsM7Grw1sUANNcY0w4jZdDipKh4fJWOOb33OQE2rBLLv3bsGK6Ti1w> (дата звернення: 05.11.2022).